

Тетяна ЖЕГЛІНСЬКА
*старша викладачка кафедри
теорії та історії держави і права*

Аліна ЛУКОМСЬКА
*здобувачка вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ВЖИВАННЯ ТЕРМІНІВ «ДЕРЖАВНА МОВА» Й «ОФІЦІЙНА МОВА» В КОНСТИТУЦІЯХ ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Головну роль у творенні держав становить мова політика. Кожна, без винятку, держава під час свого формування вирішувала питання, які безпосередньо стосуються мовної політики. Саме мовне питання, виступаючи найважливішим показником національної ідентичності, є об'єктом державного регулювання в більшості європейських країн.

У більшості країн Європи основоположні принципи мовної політики знаходять своє відображення в їх конституціях за допомогою визначення офіційної (державної) мови. В даному випадку слід зауважити, що поняття «офіційна мова» і «державна мова» є тотожними. Однак з цим не можна цілком погодитися: вищезазначені термінопоняття збігаються, але не є тотожними. Варто наголосити на тому, що до проблематики визначення таких понять як «офіційна мова» і «державна мова» кожна держава ставиться по-різному. Провівши аналіз норм конституцій різних країн світу, ми узагальнили та умовно поділили відображення вищезазначених термінопонять у приписах законодавства на три групи:

- 1) країни, які вживають у своєму законодавстві тільки поняття «державна мова» (Словаччина, Литва, Молдова);
- 2) держави, які закріплюють у своєму законодавстві лише поняття «офіційна мова» (Чехія, Словенія, Македонія, Болгарія, Румунія);
- 3) держави, які виокремлюють у своєму законодавстві поняття «державна мова» та «офіційна мова» (Іспанія, Швейцарія).

Окрім цього, варто зауважити, що є й деякі винятки із вищезазначених суджень. Так, наприклад, у Конституціях Сербії та Хорватії мовна політика знаходить своє відображення у терміні «мова для офіційного використання», адже їхнім законодавством взагалі не передбачено таких понять як «офіційна мова» або «державна мова». Таким чином, у ст. 12 Конституції Хорватії зазначається: «Хорватська мова та латинський шрифт обов'язкові для офіційного використання у Республіці Хорватія» [1]. Відповідно у ст. 10 Конституції Сербії проголошено:

«Сербська мова та кирилиця обов'язкові для офіційного використання у Республіці Сербія» [2].

Конституції деяких країн взагалі не містять будь-яких згадок щодо статусу мови в державі. Вказана практика властива в основному унітарним монархічним державам (Данія, Нідерланди, Норвегія, Швеція) [3, с. 44-45].

Таким чином, провівши аналіз законодавства та конституцій країн Європи, ми дійшли висновку, що існує три типові моделі відображення термінопонять «офіційна мова» і «державна мова» у приписах законодавства визначення:

Офіційна мова	Державна мова	Офіційна та державна мова
<ul style="list-style-type: none"> • Бельгія • Болгарія • Велика Британія • Естонія • Ісландія • Латвія • Люксембург • Македонія • Польща • Словенія • Фінляндія • Франція • Чехія • Швеція 	<ul style="list-style-type: none"> • Литва • Молдова • Словаччина • Білорусь 	<ul style="list-style-type: none"> • Швейцарія • Іспанія • Брюссель

Отже, аналіз мовної політики європейських держав надав нам можливість зробити висновок про те, що кожна з них вирішує мовну проблему, виходячи зі специфіки мовної ситуації, на яку впливають різного роду чинники, а саме:

- поділ у мовному сенсі на відповідні групи через історичне минуле та сучасні реалії держави;
- форма державного правління;
- адміністративно-територіальний устрій.

1. Конституція Хорватії від 22 грудня 1990 (неофіційний переклад). Інтернет-бібліотека конституцій держав (країн) світу. URL: <https://worldconstitutions.ru/?p=107> (дата звернення 04.12.2023).

2. Конституція Сербії від 30 вересня 2006 р. (неофіційний переклад). Інтернет-бібліотека конституцій держав (країн) світу URL: <https://worldconstitutions.ru/?p=369> (дата звернення 04.12.2023).

3. Клименко Л. С. Законодавче регулювання мовної політики країн світу (порівняльно-правовий аналіз). *Університетські наукові записки*. 2011 р. № 1. С. 40-46.